

SLOVENSKI NAROD.

Številka vsak dan sveder, izvenredni modelji in prazniki.
 Desetletni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
 za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravitelje „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Znanstvena
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—		9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zadostno frankovano.
 Repokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

V zadnji uri!

Usoda našega naroda se odloča. Razkosi nas hočejo in odrezati od našega morja. Preti nam narodna in gospodarska smrt.

Dvignimo svoj glas, da ga čuje Pariz. Vsi na

veliki shod,

ki se vrši v petek, 13. junija ob 1/2 17. uri na Kongresnem trgu pred Deželnim dvorcem.

V tej svečani uri naj počiva vsako drugo delo. Manifestirajmo z vso odločnostjo za osvobojenje še neodrešenega naroda!

Pripravljalni odbor.

Manifestacijsko zborovanje.

Včerajšnjega manifestacijskega zborovanja, ki ga je priredila Jugoslovanska dem. stranka, se je udeležila velikanska množica, tako da je bila prostorna dvorana Mestnega doma nabito polna.

Zborovanje je otvoril predsednik J. D. S. g. župan Tavčar in podelil besedo g. poslancu dr. Novaku, ki je v svojem izčrpnem govoru izvajal približno sledeče:

Mirovna konferenca in „mali narodi“.

Zivimo pod utisom, da je naša vojska zavzela in zaposegla naš Celovec z znamenitim zgodovinskim našim Gosposvetskim poljem in okolico.

Izrečena naj bo pri tem velika naša iskrena zahvala hrabri naši vojski in njenemu odličnemu vodstvu. Junakom samo se smehljaja bojna sreča! Junakstvo srbske armade so slavili vsi narodi, v prvi vrsti zavezniški Srbije, antanta. Žal, da so priznali naše junakstvo le z besedami, da pa ista hrabra Srbija ne najde zadostne podpore sedaj na mirovni konferenci, kjer sedijo isti zavezniški, ki so svojčas slavili Srbijo in njene zasluge, na mirovni konferenci, kjer se določuje meje in vojne odškodnine.

Mirovna konferenca v Parizu bo leha že v načinu svojega postopanja. Začetka je bil sestavljen nekak regiment ali poslovnik, po katerem naj bi se postopalo na mirovni konferenci. Poslovnik je bil dober, ker po njem bi sodelovale vse zavezniške države skupno in enako na mirovni konferenci. Pa naenkrat so takozvane velesile opustile poslovnik in so naredile prvi korak, ki je ušljal druge zavezniške države, razdelje so narode oz. države na velike in male narode.

Med male narode je padla tudi naša država Srbija oz. kasneje priznana kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Končno odločno besedo pridržale so si velesile za se oz. svet deseterice, ki je kasneje bil zmanjšan v svet četvorice. Ta svet četvorice so: Anglija, Amerika, Francija in Italija. Japonci so izrekli, da niso zainteresirani na mejah evropskih držav in se vsled tega ne udeležujejo zadevnih posvetovanj v svetu četvorice.

Srbija, ki je bila po svojem junakstvu in po svojih žrtvah relativno gotovo večja, nego Italija, se šteje med male narode, Italija pa med velike narode.

Ta svet četvorice postopa na način, ki se more imenovati skoro nedostojen za zavezniške narode, ki v svetu četvorice niso zastopani. Mesto, da bi tudi takozv. mali narodi, ki so se borili v ententi imeli priložnost skupnega razgovora, pri katerem se izmenjava mi-

sel proti misli, podajajo razni ugovori, se ti mali narodi pokličejo samo na zaslišanje in še to jako redko. Tako je bila naša država, šele po preteku večjih mesecev prvič poklicana pred svet četvorice, kjer pa ni imela drugega opraviti nego, da je na striktna vprašanja sveta četvorice glede mej imela podati svoj odgovor. Ko se je izvedlo na ta način zaslišanje, so se delegatom zahvalili za odgovor in jih odslavili. Na ta način se vrši občevaranje malih narodov s svetom četvorice.

Delo se je deloma prelozilo v razne komisije in podkomisije, v katerih imajo mali narodi priložnost, da uveljavljajo svoja mnenja in pravice. Toda sklepi teh komisij niso za svet četvorice obvezni. Zadeva posvetovanja in elaborate smatra svet četvorice le za material, ki mu služi v informacijo, ne drži se pa sklepov dotičnih komisij. Tako je ravno glede naše države dogodilo, da je sklep četvorice kratkoma prešel preko sklepov komisije na dnevni red. Naj omenim samo en slučaj. Avstrijska armada je bila pustila v Srbiji za približno eno milijardo avstrijskih bankovcev. Komisija je pravilno sklenila, da so to samo nekaka vrsta usiljenih revizivističnih not, katere je treba sedaj srbskemu prebivalstvu honorirati. Četvorica pa je ta sklep komisij v mirovni pogodbi kratkoma prešla.

Naš sovražnik — Lah.

V svetu četvorice imamo svojega sovražnika Italijana, pa tudi med narodi, ki niso zastopani v svetu četvorice imamo svojega neprijatelja Romuna; edini naš prijatelj je sedaj predsednik združenih držav Wilson.

Naši delegati imajo težek položaj: uveljaviti predvsem dvojna vprašanja, t. j. vprašanje mej in vprašanje vojne škode oz. odškodnine. Glede mej se imamo boriti z raznimi sosedi: Italijo, Nemčijo, Nemško Avstrijo, Ogrsko, Rumunijo, Bolgarijo.

Meja, ki se ima ugotoviti v naši državi je izdatno, dvakrat daljša, nego meja, ki se ima uveljavljati n. pr. za Francijo. Ze velika daljavnost meje ustvarja težkoče. Skoro vedno nam je za petami Italija, ki pravi, da je povsod zainteresirana, naj si bo v Banatu, Prekmurju, Koroškem, ali pa proti svoji zemlji. Povsod nam dela ovire in zapreke. Italija se drži takozv. londonske pogodbe, ki so jo podpisale zavezniške države tudi takratna caristična Rusija, ne pa kasneje pristopivša Amerika. Srbija te pogodbe nikdar ni podpisala, še manj pa priznala. Danes se drži Italija krčevito te londonske pogodbe.

Po tej pogodbi izgubimo znaten del kranjske dežele in seveda vsa Primorsko in Goriško. Reka s Sušakom bi ostala sicer nam, toda ozemlje železni-

ce St. Peter — Reka bi bilo italijansko, tako, da ne bi imeli železniškega pristopa z naših krajev do Reke.

Anglija in Francija uvidevata sicer krivico te londonske pogodbe, a stoji na strani Italije, ker nočeta slediti vzgledu Nemčije, ki je po svojem kanclerju svojčas se izrazila, da pomeni zapuščeno pismena pogodba kos papirja in ki je na podlagi te svoje izjave potem prodrla v Belgijo, katere nevtralnost je bila internacionalno dogovorjena. Stvarno pa — kakor rečeno — tudi Anglija in Francija priznavata, da je vsebina te londonske pogodbe krivična za našo jugoslovansko državo.

Amerika je sicer izjavila, da njo londonska pogodba ne veže, ni pa podala začetka svojega konkretnega naziranja glede vsebine londonske pogodbe.

Aprila meseca je Wilson v svojem znamenitem manifestu izjavil, da vzhodne Istre, Reke in Dalmacije Italijanom ne more priznati, marveč edino Jugoslovanom. S tem manifestom je prišel Wilson v odločno nasprotstvo z Italijani. Italijani so napravili hrupne manifestacije v celi Italiji za Reko, dalmatinska mesta, itd. Toda vse to Wilsona ni oplašilo, on je pri svoji deklaraciji ostal in kakor vse kaže od te svoje deklaracije tudi ne odstopi.

Wilsonova črta.

Danes je v razgovoru takozv. Wilsonova linija glede mej med nami in Italijani. Ta linija teče nekako ob reki Raški v Istri proti severu tako, da bi bila tudi Lovrana, Opatija, Reka z ozemljem, po katerem teče železnica St. Peter-Reka naša; črta teče dalje proti severu, preide preko Kranjske na ta način, da bi vipavska dolina z Vipavo ostala Italiji, nam bi pripadali kraji Idrija, Postojna in Sežanje; izgubili bi pa na ta način seveda znaten del Kranjske, Primorsko in Goriško. Wilson uveljavlja sedaj to linijo. Italija pa seveda tudi s to linijo ni zadovoljna.

Ne damo!

Stališče naših delegatov v Parizu je: Mi prostovoljno ničesar ne damo, mi ne pustimo pasti Slovencev ne pod jarem italijanski, ne pod nemški, ne pod madžarski, v kolikor se to zgodi, se zgodijo proti naši volji. Tako je tudi stališče naše delegacije napram Wilsonovi liniji.

Naši delegati se z Italijani sploh direktno ne pogajajo. Amerika je, ki skuša doseči sporazum med nami in Italijo. Če bi Italija odklonila sporazum, kakor ga predlaga Wilson, potem bi Wilson ne podpisal miru. Mir brez Amerike pa bi ne bil pravi mir in tudi Italijani se tega zavedajo.

Tudi Angliji in Franciji je na tem ležeče, da se mir sklene. Zategadelj se sedaj vrše posredovanje — predvsem Wilsonova — z Italijo.

V ospredje stobil v zadnjem času vprašanje samostojne države, ki naj bi jo tvorila Reka s svojim ozemljem. Gre se prj tem zato, kak naj bi bil obseg te države, le-li naj se ona razteza bolj proti zapadu ali proti istoku. Naša delegacija hoče pridobiti tej državi čim več ozemlja proti zapadu, ker bi sicer to ozemlje pripadlo Italiji. Pod državo bi spadala tudi proga St. Peter — Opatija. Državica naj bi bila pod vodstvom lige narodov, ali Amerike, ali druge države, izključivši seveda Italijo. Po preteku gotove dobe let, ki se ima še določiti, imela bi se ta država izraziti s plebiscitom, kam da hoče pripadati, ali pod Italijo, ali pod Jugoslavijo.

Seveda bi naša država v tem času do plebiscita imela svoje posebne pravice do uprave. To vprašanje se sedaj ventilira na konferenci miru med Wilsonom in Italijo.

Mi upamo, da nam Reka pripade prej ali slej, bodisi da nam jo že sedaj priznajo, bodisi da jo dobimo šele kasneje po plebiscitu.

Bremena.

Drugo veliko delo naše delegacije v Parizu je materialno vprašanje: povračilo vojnih stroškov oz. odškodnina za prejšnjo škodo. Srbija je upala prej, da dobi povrnjene vojne stroške. Toda prišla je tudi takaj desiluzija, kajti med vojno se je postavilo načelo, da trpi vojne stroške vsaka bojujoča država sama. Antanta se sedaj na videz tega tudi drži in priznava samo Belgiji pravico do odškodnina za vojne stroške, ker je bila njena nevtralnost, garantirana od velesil, kršena. Naša

delegacija je sicer povdarjala, da se nahaja Srbija v enakem težavnem položaju, da je bila popolnoma zasedena po sovražniku in da je trpela moralno in materialno kakor Belgija, toda uspeha ni dosegla nikakega.

Drugo vprašanje je, vprašanje pokradenih stvari. Dočim je v mirovni pogodbi navedeno, da ima Nemčija plačati vse, kar se je pokradlo v Belgiji in Franciji, in da mora Nemčija celo Italiji, ki je imela z njo tako malo opravila vkradene stvari plačati, ni v pogodbi o Srbiji nobenega govora. Na fozadevno prigovarjanje so našo delegacijo nakazali na Nemško Avstrijo, češ, da dobimo povračilo od nje v naravi, in res se je Nemški Avstriji naložilo, da mora dati — naj nikdo ne misli, da hočem ironizirati — 25 bikov, 2000 krav, 1500 konj in menda 1000 koštrunov. To je takozvana rekuperacija. Poleg tega ima dobiti Srbija še nekaj pohištva, sicer pa pravi konferenca, da dobimo še nekaj od Madžarske in Bolgarije.

Tretje vprašanje je fond, iz katerega se bo plačevala vojna odškodnina. Ta vojna odškodnina ne vsebuje vojnih stroškov, ampak povračilo za uničenja in odvzete premičnine. Nemčija ima plačati 100 milijard odškodnine Angliji, Franciji in Italiji. Srbija je tudi tukaj izpuščena in nas zopet nakazujejo na Avstrijo, ki bo baje morala prispevati 10 milijard in sicer 2 milijardi do leta 1921, ostanek pa v enakem roku kot Nemčija. Pridržuje se pa, da bi se Avstriji utegnila ta svota znižati, ako bi se izkazalo, da ne zmora takega bremena. Na ta način bi bila naša odškodnina iluzorna.

Nadaljno vprašanje so javne domene, katere bi morali dediči plačati v skupni fond. Proti temu pa se ni uprla samo naša delegacija, marveč tudi češka, poljska in romunska.

Vprašanje dolgov bivše Avstrije: Od teh bomo trpeli v razmerju po investicij in davčni moči samo predvolne. Bosni in Hercegovini je pri tem priznано že znano izjemno stahse.

Naša delegacija se trudi doseči za Jugoslavijo čim večja aktivna in čim manjša bremena.

To so težave, s katerimi se ima boriti naša delegacija v Parizu.

Govor poverjenika dr. Ravniharja, prinesemo jutri.

Poročilo g. podžupana dr. Trilerja smo prinesli že v včerajšnjem listu.

„Čunja popirja“.

V svojem govoru na zborovanju je zlasti poudarjal, da je ozemlje, ki ga je zasedla Italija, gospodarsko uničeno. »Italija o morje« so vzklicali neodrešenci iz Trsta. Sedaj imajo oboje. Italija spravi brez dvoma ves promet v osrednjo Evropo čez Tirolsko, hribovci iz zasedenega Primorja pa se bodo obrnili raj v Videm ki jim je bolj pri roki kot Gorica ali Trst. Med našo pravico in antanto leži londonski pakt in pred tem paktom mora povesti svojo zastavo tudi Wilson. Italija je vrzila proti Wilsonu veliko agitacijo v Ameriki, kjer ima predsednik le del prebivalstva za seboj. Vsled tega svojim idejam tudi ne more dati takega poudarka, kakor bi hotel. Na konferenci bomo nekaj rešili, sicer pa ostane mirovna pogodba za nas »čunja papirja«, ki jo podpisemo z roko, s srcem pa bomo protestirali. Bog nas varuj prijateljev, s sovražniki bomo že sami opravili. Prišel bo dan, ko bodo tudi oni bratje, ki sedaj še nosijo suženjske verige, iste strili. In takrat pozdravimo zopet Wilsona: Ave, resurrecturi te salutant.

G. dr. Tavčar prečita nato sledečo

resolucije,

ki se sprejme s soglasnim odobranjem:

Neodrešeni Jugoslovani se smatrajo kot člane velikega, svobodnega jugoslovanskega naroda, kot pripadniki Jugoslavije.

Na njo in njeno usodo smo navezani po rojstvu, jeziku, šegah in navadah, po mišljenju in po našem čustvovanju.

Njeno trpljenje je naše trpljenje, njena sreča je naša sreča njena prošlost je naša prošlost, njena bodočnost

je naša bodočnost, njene krasote so naše krasote, njeno bogastvo je naše bogastvo, njeno morje je naše morje, njena junakstva so naša junakstva, njena moč je naša moč.

Vse dogodke v Jugoslaviji neodrešeni Jugoslovani živo spremljamo, za to kar dohaja iz Italije se ne menimo, ker to prihaja od siromašnega, za-hrbtnega tujca, ki z lažjo in po krivici hoče postati naš gospodar, ki sovraži naš narod in ga hoče pogoltniti, od tujca, katerega mi ljubiti in spoštovati ne moremo niti nočemo.

Vemo in čutimo, da nas hoče brutalna sila italijanskega imperijalizma zaslužniti, toda mi se zavedamo svetega prava jugoslovanske skupnosti, katero pravo je zapisano in živi v naših spomenikih, naši zgodovini, naši kulturi, našem junakstvu in v dušah nas vseh. Zavedamo se tudi onega spoštovanja, ki nam ga izkazuje ves kulturni svet.

Ljubimo svojega brata — vladarja, kralja Petra in kraljeviča Aleksandra. Oduševljeni smo zmagošavnosti naše jugoslovanske vojske.

Priznavamo pregovor: »Sloga jači, nesloga tlači« ter rotimo vse naše jugoslovanske brate, da se tega vsikdar in povsodi zavedajo. Spoštujemo se med seboj, kajti »kdo ne spoštuje se sam, podlaga je tujčevi peti«.

Ponosni smo na naše slobodne jugoslovanske brate. V tem ponosu in naši jugoslovanski zavednosti hočemo in našo svobodo. Premagati hočemo vse ovige in se ne strahimo pred nobeno silo.

Ne dopustimo, da bi se za nas v Parizu barantalo, kakor za blago in kličemo vsemu svetu odločen in svarilen glas, da Jugoslovani nikdar nikomurne bomo robovali!

Nikdar ne bomo prenašali tujega jarma, od nikogar se ne damo zaslužnjevati, najmanj pa od Italijanov!

Naj to čuje italijanska vladna gospoda in naj si zapomni, da si na koncu koncev hočemo in moremo tudi sami priboriti svojo svobodo!

Dokler nam ta ne zasije, ne bomo mirovali in se ne strahimo nobenih žrtev!

Naprej zastava Slave!
 Neodrešeni Slovenci in Hrvati.

Politične vesti.

Težke ure. Naravnega toka se ne da zaježiti, ta je neizprosnejši od vojskovodij in močnejši od milijonskih armad. Kakor se ni dalo preprečiti ustanovitve nemškega cesarstva in italijanskega kraljevstva, tako je nemogoče, da ne bi Jugoslovansko kraljevstvo obsegalo prej ali slej vseh pripadnikov troimenega naroda. Ker gre tok zgodovine za združevanjem istorodnega — ne bo delal pri našem narodu izjeme. To je fakt, to je naša tolažba in obenem jasen mišlj, v kateri smeri naj gre naše delo! Zato je za nas več ali manj brez-pomembno vse sklepanje visoke četvorice v Parizu. Ker se njeni sklepi ne opirajo na naravne in trajne sile ampak na enodnevne koristi, na formalnosti in prestižne pustolovščine — se bo zgodilo temu miru kakor hiši, ki je bila zidana na pesek! Vemo da sre moč nad pravico, in s tega stališča moramo gledati na položaj naše delegacije v Parizu. Njeno stališče mora biti: izbrati manjše zlo. Narod pa ne sme nikdar pozabiti, da je bilo to res samo manjše zlo in nikakor mir, ki bi se ga mi morali držati dalje, kakor bo to za nas neobhodno potrebno! Sedaj vemo, koga nam manjka na konferenci. Nadporočnik Lovrič je to povedal v Zagrebu: »Vstala bo majka Rusija in tedaj bomo zmagovalci«. Takrat bo Jadransko morje rdeče od krvi — ali ne od naše, če jih ne bo poprej srečala namet!

ZOPET DRUGA DRŽAVICA?

Zadrega mirovne konference poraja celo vrsto držav. Takšen »etat-tampon« si izmislilo vselej, kadar ne znajo nič boljšega in kadar nečajo veliki državi vreči malega naroda v žrelo, ta narod osvoboditi pa zopet ne do-vo-le, ker je proti raznim »interesom«. Med Poljsko in Rusijo so napravili in mislijo še napraviti celo vrsto takih držav. Poleg Reke hočejo tudi nas na jugu osrečiti z »zamaškom«. Sobotni »Le Temps« piše sledeče:

Celovška kotlina.

Komisija za jugoslovanske zadeve se je sestala za popoldne pred sedanjem gos. Andre Tardieu, da se posvetuje o vprašanju celovške kotline. Kakor vemo, gre za dolino Drave nižje Beljaka pa do Spodnjega Dravograda. S stališča prebivalstva se deli ta pokrajina v dve dovoli jasno določeni skupini. Severo - zapadna skupina s celovškim mestom obsega 40.000—50.000 Nemcev in približno kakšen tucat tisoč Slovencev, druga skupina pa ima 60.000—80.000 Slovencev. Nemcev pa cenijo različno, na 5000—25.000 (!) Ameriški eksperti so se dogovorili na predlog, ki bi dal prvo teh skupin ali pasov Nemški Avstriji, drugo pa Jugoslaviji in ki bi obenem dovolil prebivalstvu, da se v treh mesecih izlazi o tej odločitvi. Vendar pa izgleda, da se nagiba četvorica k drugi odločitvi, ki bi celo nekoč celovško kotlino napravlila avtonomno z lokalno vlado. O tem poslednjem predlogu bo razpravljala komisija za jugoslovanske zadeve. Izgleda, da je največja težava, kako bi se v tej pokrajini napravila takšna lokalna vlada, ki bi mogla dati garancije, da se bo spoštovala njena kompetenca in da se bo ta vlada mogla dovolj odločno upirati zunanjim vplivom. ...

Radovedni smo, kaj si bodo v Parizu še vse izmislili! To pot pač moramo ponovno povedati gospodi v Parizu: Celovec damo iz rok le kot kup ruševin!

PROTESTI ZOPER NAMERE MIROVNE KONFERENCE.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 9. junija: Predsedništvu deželne vlade prihajajo iz vseh večjih krajev Slovenije brozjavna poročila o protestnih zborovanjih in sejah, kjer se z ogorčenjem zavrača namera pariške mirovne konference, okrniti jugoslovansko zemljo ter tujo izročiti stotine zavedno jugoslovanskega prebivalstva.

SLOVENIJA PROTESTIRA ZOPER NAMERE PARIŠKE KONFERENCE.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 10. junija popoldne: Deželna vlada za Slovenijo je prejela številne izjave, v katerih ves narod z vso odločnostjo protestira proti strašnim krivicam, ki nam jih namerava naprtiti pariška konferenca. Zahteva se pravično uređitev naših mej, brezpogojno združenje vseh Slovencev v kraljevini SHS in popolno uveljavljanje Wilsonovih načel o samoodločbi narodov. Ves narod enodušno zaklinja naše mirovne delegate, da ne podpisajo nobene pogodbe, ki bi katerikoli aspiracijam na ljubo iznova zasuznjala tudi najmanjšo slovensko vas; ogorčeno prisega, da nikdar ne prizna krivicega miru, ki bi bil samo podlaga nadaljnjemu ropstvu in novemu krvoprelitju in kliče v poslednjem tipu mogotcem v Parizu svoj memento!

Poročila o večerajšnjih manifestacijah širom Slovenije in sklenjene resolucije so doslej vpslala naslednja narodna zastopstva:

Obštinski odbori in županstva, oziroma gerentstva iz občin: Begunje pri Cerkljici, Borovnica, Cerkljica, Dob pri Kranju, Domžale, Dovsko, Gorenje Polje, Jezersko, Lancovo pri Radovljici, Laški trg, Ponikva ob juž. želez., mesto in okolica Ptuj, Berica, Šmihel, Stopiče pri Novem mestu, Šoštanj, Tržič, Vinica.

Krajevni odbori JDS: Dol pri Hrastniku, Domžale, Jesenice, Kamnik, Kozje, Kranjska gora, Lesce, Litija, Novo mesto, Poljčane, Radovljica, Ribnica, Slovenska Bistrica, Brodišče, Srednja vas, St. Vid nad Ljubljano, Škofelja, Škofja Loka, Smartno pri Litiji, Spodnja Šiška, Vel. Lašče, Vinica, Višnja gora, Zagorje, Zirovnica in žužemperki.

Dalje: Združene gospodarske, kulturne in politične organizacije na Ponikvi ob juž. železnici, Sevnici, St. Jurju ob juž. železnici in v Novem mestu; Jugoslavi in javnih shodih, v Kovečju, Tržiču, Borovnici in Ptuj; narodni svet za Ptuj in okolico, gasilna društva Domžale in Stob, podružnica ZJZ v Bohinjski Bistrici, kmetstva zveza Gorenje Polje in narodna čitalnica Škofja Loka.

PROTEST PROTI RAZKOSANJU NAŠE ZEMLJE.

Na javnem shodu pod milim nebom na Ptujski gori je predsedoval posestnik Topolovec. Govorili so g. dr. Tone Gosak, odvetnik, g. Ludvik Sagadin, tajnik okr. zastopa, g. Klementič, nadučitelj in domači g. kapelan. Na predlog g. dr. Gosaka je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija: »Na javnem shodu na Ptujski gori zbrani Slovenci zahtevamo, da nam velesile pri mirovni konferenci dodele vse ozemlje, na katerem biva naš rod v strnjanih masah. Izjavljamo, da mirovni določb, katere bi odrgale katerikoli del našega naroda od celotnega telesa ne bomo nikdar priznali za veljavne. Take določbe bi povzročile brezpogojno naš trajen in najostrejši odpor tako dolgo, da bi velika moč narodnostne ideje ujedini vse dele našega naroda. Priznavamo našim poslanikom v Parizu njihovo velik trud za naše popolno ujediničenje. Pozivamo jih, da vstrajajo v odločnem boju ter odklonijo s ogorče-

njem vsakoravno nam nepravilno mirovno pogodbo.«

SHOD V MARIBORU.

LDU. Maribor, 10. junija. Novec je bil v Narodnem domu dobro oblihan protestni shod krajevne organizacije JDS. Shod je otvoril dr. Rosina. Govorila sta državni poslanec profesor Voglar in dr. Koderman. Navodi so z ogorčenjem protestirali proti namernemu razkosanju Jugoslavije. Soglasno se je sprejela resolucija v zmislu strankinega vodstva.

KAKO SE JE NA KOROŠKEM SVOJČAS VRŠILO LJUDSKO GLASOVANJE.

Ljubljanski dopisni urad poroča: V Celovcu, ki je sedaj v naših rokah, so se med zapuščno doseganje nemško-koroške deželne vlade našli kupi tiskovin, ki jih je bila koroška vlada o priliki proslulega letošnjega ljudskega glasovanja razposlala vsem koroškim občinam z obveznim ukazom, da jih morajo nemudoma podpisati in poslati nemško-avstrijskemu državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju. Tiskovina se v slovenskem prevodu glasi tako: »Državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju! Podpisana občina — tukaj je na tiskovini toliko prostega prostora, da se more vpisati ime občine ter političnega okraja — hoče iz gospodarskih in političnih razlogov slejkoprej ostati pri nedeljeni Koroški in z vso odločnostjo odklanja priklonitev h kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prosimo, da pošljete ta naš sklep mirovni konferenci. Za občino: ...« Znano je, kako je vedela koroška deželna vlada s pomočjo vojaškega sveta terorizirati prebivalstvo. Zato ni nič čudnega, ako je pod silo uradnega pritiska gorenjo izjavo zoper Jugoslavijo in za Nemško Avstrijo podpisalo tudi nekaj občin, ki bi tega nikdar ne bile storile, da se jim ni bilo bati nasilja in krutega maščevanja. Da na tak način izveden »plebisit« niti izdaleka ne more pokazati prave narodove volje, je jasno. Tudi sedaj najdene uradne listine potrjujejo, da smo imeli prav, ko smo že takoj ob ominoznem ljudskem glasovanju povdarjali, da koroška deželna vlada zavestno pači resnico.

OBREKOVANJE.

Ljubljanski dopisni urad poroča 10. junija: Celovška »Freie Stimmen« so prinesle 9. maja vest, da so jugoslovanski vojaki izjavili nastopno: »Bili smo prisiljeni stopiti v jugoslovansko vojsko, kljub temu da bi raje ostali doma pri mirnem delu. Kdor se je odtegnil vpoklicanju, ga je poiskalo orožništvo. Pred začetkom bojev se nam je obljubilo, da bo dobil vsak vojak po zavzetju Celovca 1000 kron nagrade in poleg tega bi smeli tri dni pleniti in pridržati, kar bi nam prišlo v roke.« Nek jugoslovanski častnik da je priznal, da je bilo tridnevno plenjenje v Celovcu vojakom obljubljeno, da celo zapovedano. Ta častnik da je menil: »Mi nimamo nobenega vpliva več na naše čete. Ta tolpa dela, kar hoče. Obžalujem samo celovška dekleta, ako pridejo ti suroveži v Celovec.« Ljubljanski dopisni urad se je informiral na pristojnem mestu, koliko je resnice na vesti, da se je jugoslovanskim vojakom obljubilo plenjenje v Celovcu in denarna nagrada, ako Celovec zavzamejo. Vse te trditve so se označile kot popolna laž, ki je samaobsebi že neverjetna. Iz navedene vesti se vidi le znani način nemškega poročanja, ki pripisuje drugim to, kar Nemci sami uganjajo. Naše čete so popolnoma v redu vkorakale v Celovec, kjer vlada tudi popoln mir in red, kar je ravno najboljši dokaz, da je naše vojaštvo disciplinirano in da umeva svojo nalogo. Očitven je namen nemškega časopisa, opisati naše vojaštvo pred svetom kot barbare, dasi so Nemci uganjali še nedavno v slovenskih koroških pokrajinah zvesta, ki se morejo edine primerjati s čini nemške »kulture« v Belgiji in Srbiji za svetovne vojne. Nemci si pač mislijo: Rečem ti, da mi ne poročajo.

Mariborski pastor dr. Mahner pred sodiščem. Pretekli petek se je vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem kazenska razprava proti pastoru dr. Mahneru radi pregreške zoper javni mir in red po § 305 kaz. zak., ker je 28. decembra l. l. imel hujkajoč govor ob pogrebu Emila Gugla, ki je umrl vsled poškodbe, katero je dobil pri razorožitvi belo-zelene nemške garde. O razpravi poročamo natančneje, ker je tipičen vzgled nemškega delovanja ob severni meji, katerega v Ljubljani ne pozna ali ne upošteva. Dr. Mahner je župnik mariborske protestantske župnije, znan po svoji propagandi »proč od Rimac«. Nastopal je že v dobi pred vojno javno v spodnještajerskih mestih in trgih zoper slovenski življenjski izbruh vojne je dal dnika svojemu strastnemu sovraštvu do Slovencev na primer ob aretaciji kaplana Škofa. Ko so tega gnali orožniki po mariborskih ulicah in je drla za njim poučljiva »drhal, ga tepla, zmerjala in pljuvala nanj, se je Mahner pridružil družbi in ji klical: »Recht geschieht den Hetzern!« V istem času je izdal tudi roman »Die Hangerlocken«, ki ga Bertschow

vagleda prekipeva sovražstva proti slovenskemu narodu. »Mit Groll und Scham, pilte in dem Roman, sah er je demal die massigen Doppeltürme der slovenischen Franziskanerkirche in ihrem schreienden Rot, er sah den schlanken Eisenturm des windischen Trutzhauses, des National dom ...« »Ich kenne die Windischen ganz genau, ich hatte viele in Regimenten und wohne schon 25 Jahre hier an der Sprachgrenze. Gibt es ein Volk in Österreich, das mehr zur Kirche geht, mehr fastet, mehr wahlhaft als unsere Wenden? Und wo sind die Früchte? Lest die Gerichtsverhandlungen: Mord und Todtschlag, Raubmord und Messerstecherei, Diebstahl, Einbruch und Brandlegung mehr als anderswo!« Tako je njegovo mišljenje! In Maribor spada v območje jugoslovanske vlade. Od Mahnera tako sramotni in zaničevani narod, o katerem piše v svojem romanu »wir hätten vor ihnen nichts zu fürchten, mehr wahlhaft als unsere Kultur, Geschichte, Sprache und Literatur, je postal samostojen. Iz teh vidikov, ki razodevajo Mahnerovo mišljenje, čustvovanje in sovraštvo, je presojati njegov govor ob odprtem grobu Gugla, katerega pogreba se je demonstrativno udeležilo vse mariborsko nemštvo. »Alles, was in Marburg deutsch ist und deutsch fühlt, das gehört heute hierher auf diese Stätte des Friedens, an Emil Gugls frühes Grab. Auch dem Leutnant Emil Gugl gebührt ein Ehrengrab, auch er fiel auf dem Schlachtfeld, auch er fiel vor dem Feinde, auch er starb für seine deutsche Heimat. Im Dienste der Schutzwehr wollte er unsere Stadt schützen, im Dienste der Ordnung und Gesetzlichkeit vor denen, die vor ihres Nächsten oder vor des Staates Eigentum nicht halt machen, und er ward in jener unseligen Morgenfrühe niedergeschossen von einem von denen, die vor unserer deutschen Stadt nicht halt gemacht haben, die ohne einen Rechtstitel, sich stützend auf die Gewalt und augenblickliche Ohnmacht unseres Volkes, sich ihrer bemächtigt haben. Es wäre Feigheit von mir als von einem d. Pfarrer, wenn ich dies an diesem Sarge unausgesprochen ließe, Feigheit, wollte ich hier als euer Mund, ja wohl als der Mund unserer ganzen deutschen Stadt, nicht sagen, was wir alle an diesem Grabe denken und fühlen. Ich stehe und falle als Diener meines Gottes, der die ewige Wahrheit ist und der die Lüge hasst, einem Herrn und Meister, der über alle irdischen Mäister ist. Sie haben uns unsere Stadt genommen, die fast ein Jahrtausend lang eine Hochburg des Deutschlands gewesen ist, hier an der »windischen Mark«, und wir haben es schweigend, zähneknirschend ertragen müssen, aber das sollen und können sie uns niemals nehmen, das feine, zarte deutsche Gewissen, das feine, männliche deutsche Wort und das heilige, herrliche deutsche Lied, und diese drei sollen denn auch hier, wo die Liebe an diesem offenen Grabe weint und wo die Schauer dieses traurigen Sterbens unsere Herzen umwittern, diese drei sollen hier zu Worte kommen, und wenn wir in unserer deutschen Zeitung nicht mehr schreiben dürfen, wie uns zu Mute ist, dann sei unsere Totenkugel hier laut zum winterlichen Himmel aufgeschrien, dann sei es laut unseren Herrgott droben gesagt, dass Emil Gugl so jung, so lebensfroh hat sterben müssen als ein Opfer der Vergewaltigung, die kein deutscher Marburger ohne scharfen inneren Protest hinnehmen kann und hinnehmen will.« Ist. Ist. Ist. »Die einzelnen können und mögen fallen, um so dichter wollen wir zurückbleiben — den die Reihen schliessen und zusammenstehen und uns diesem Toten hier geloben: Sie sollen uns nicht unterkriegen! Ja, wir geben die Hoffnung nicht auf und wollen ihre Flammen schüren in jedes einzelnen Brust: Marburg muss deutsch bleiben, — und es kommt ein Tag, vielleicht schon bald, da wird unser heiliges Schwarztotgold, das jetzt unter der Fremdherrschaft sich verkrichen muss in die Schleifen auf den Blumenkränzen unserer Toten, stolz wieder von allen Dächern rauschen ist.

Da tak hujkajoč govor ni mogel ostati neznan, je jasno.

Dr. Mahner ni prišel k razpravi, — pobegnil je pred 14 dnevi v Nemško Avstrijo! Bil je sicer v preiskovalnem zaporu, a na ukaz iz Ljubljane je bil izpuščen. Še pol leta je svobodno obiskoval svoje somišljenike v Ptuj, Maribor, Sv. Lenartu in jih utrjeval v nemštvu, — sedaj pa na varnem smeje naivnosti in dobrovernosti začepčanih in presiranih Slovencev. ...

Obsojen je bil na 2 meseca zapora, v katerega se mu vijejo tudi preiskovalni zapor.

Svečan inškop dveh držav. LDU. Terešna, 8. junija. (OTU.) V dvorani tukajšnje škofovske »Benedek« se priredili danes slavnostno akademijo v čast gostom, ki so došli na svetveno ekshumiranje ostankov sarajevskih atentatorjev Gavrilu Principu. Nedelja Odrinovića in Trifka Grabića. K slavnostni akademiji, na kateri so se

izvajale pevke in glasbene točke, je prišlo nad 200 Jugoslovancev. Pevski shod, ki je izvajal pevke točke, so tvorili jugoslovanski in ruski častniki.

Rusko-jugoslovanski stiki. LDU. Beograd, 8. junija. Prvi dan Duhovoga je ruska delegacija v Beogradu priredila v Grand hotelu konferenco, katere so se udeležili zastopniki najvišjih stanov in vseh slojev srbskega naroda: Narodne skupščine, vlade, časopisa, beogradske občine, akademije, vsenčilica, cerkve, srednjih in strokovnih šol, trgovinske in obrtne zbornice itd. Konferenco je otvoril Delnokov, bivši član gospodarske dume in predsednik občine mesta Moskve. Ko je Delnokov pozdravil prisotne, je govoril o zedinjenju Slovanstva in o boljše vizmu, ki je temu zedinjenju protiven in s katerim so došli boljševiški agenti povzročili sedanjí haca v Rusiji. Rusija se nahaja sedaj na preokretu in ni več daleč od preporoda, h kateremu bo mnogo pomagala bratska podpora Srbije, za čije zaščito se je dvignila Rusija kakor en mož. Marko Čemović je v svojem govoru, ki je naredil globok vtis, opisal svoje vtiske, ki jih je dobil kot srbski konzul za tragičnega razpada Rusije, in izrazil svoje uverjenje, da bo Rusija iznova zavzela svoje vplivno mesto v mednarodnem občestvu in vzpostavila slovanstvo vzajemnost. Za njim je povzel besedo Jefimovski v imenu dobrovoljske armije, ki se sedaj bori zoper boljševike za preporod Rusije. Boljševiki obrekujejo in črnijo admirala Kolčaka in generala Denikina, vodji teh armij, kadar govore, da sta zastopnika reakcije, je dejal Jefimovski. Nasprotno: Iz njunih izjav o delavskem vprašanju in o agrarni reformi se vidi, da zastopata demokratična načela, po katerih želita videti preporojeno Rusijo Puškina, Dostojevskega in Tolstega. Dr. Klisič je govoril o ruskem Garibaldiju, generalu Kornilovu, ki je našel smrt v borbi proti boljševikom. Naposled je poprijel besedo predsednik naučne akademije I. Žujović, ki je govoril o dolžnostih vseh glede slovanstva vzajemnosti in obče in vsakega člana posebej. Omenjal je ostudni pojav italijanske grabežljivosti ob zasleditvi našega ozemlja in izrazil svoje uverjenje, da v Evropi ne bo prej miru, dokler ne prevlada ideja pravičnosti med narodi, tako da vsakemu pripade svoje.

Politični klub JDS ima redni članski sestanek nočoj ob 20. uri v tajništvu JDS. Referat o zunanjepolitičnem položaju. Jutri ob isti uri istotam članski sestanek: Referat o bodoči ustavi.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

IZ GLAVNEGA MESTA.

LDU. Beograd, 9. junija. Drugi dan Duhovoga se je vršila predhodna konferenca poštinih uslužbencev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se ima vršiti na Petrov dan v Beogradu.

LDU. Beograd, 9. junija. Zakonski načrt o davku na samsce je že predložen Narodnemu predstavništvu in oddan finančnemu odseku. Zakon pride v kratkem na dnevni red.

LDU. Beograd, 10. junija. Ministrstvo za promet sestavlja komisija za finančno organizacijo graditve železniških prog Knin-Bihač-Novi in Split-Sarajevo-Beograd.

LDU. Beograd, 10. junija. Rok za izdelavo poštinih znamk je podaljšan do 1. julija.

Gostivar - Prilep. LDU Beograd, 8. junija. Za popravilo in dogradbo ozkotirne železniške proge Gostivar - Prilep in Gostivar - Kličevo - Ohrid je odobren kredit milijon dinarjev. Z deli prično takoj in bodo dovršena do jeseni.

Odhod Francozov. LDU. Beograd, 8. junija. Vojvoda Mišić je prejel od francoskega generala De Lobita, poveljnika francoske vojske na Madžarskem, nastopno brozjavko: Došel sem zjutraj v Veliko Kikindo, kjer sem bil zelo simpatično sprejet. Sijajem sprejem, ki so srbske oblasti in prebivalstvo izkazale francoski vojak, je še enkrat potrdil vezi, ki spajajo tesno obe naši deželi in obe naši vojski. Vem, da se z menoj vred veselite, ko vidite, da bidejo kakor v Beogradu tako tudi v Kikindi srbska in francoska srca soglasno. Zahvaljujem se vam še enkrat za ljubeznive simpatije, ki ste nam jih izkazali povodom našega odhoda iz vaše prestolice ter vam ponavljam izraz svoje iskrene naklonjenosti vaši plemeniti deželi in junaški srbski vojski. Živela Srbija! Živelo kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Inspekcijako potovanje. LDU. Beograd, 8. junija. Finančni minister odputuje tekoči teden v Zagreb in Ljubljano, da se pouči o gotovih vprašanjih svojega resorata. Ministra spremlja glavni ravnatelj vseh oddelkov finančnega ministrstva.

Dan srbskega orožništva. LDU. Beograd, 8. junija. Danes prvi dan binkošti je proslavilo srbsko orožništvo kot spomin na dan, ko se je l. 1862 hrabro borilo proti Turkom za bombardiranje Beograda. Odlična četa je junaško sodelovala tudi v novih zgodovinskih dogodkih, nastali v obrambi Beograda.

grada. Da Avstriji niso zavzeli Beograda takoj po razglasitvi vojne, je večinoma zasloga orožništva. Avstriji so vedeli, da ni v Beogradu vojske, ker še ni bila mobilizirana, in so hoteli v noči 15. julija zavzeti Beograd. Orožniki so s nekoliko komitacij otvorili s sarko obali in donavkega obrežja na nje silen ogenj, da se je moral neprijatelj, iznenađen na svojih ladjah in vlačilnih čolnih vrtniti. Največji odpor in junaštvo so pokazali orožniki ob priliki avstrijsko-nemškega napada in prehoda v Beograd koncem septembra 1915. Z maloštevilnimi četami so zopet branili orožniki sarko in donavsko obalo ter se junaško upirali sovražniku v uličnih bojih, ko so mu branili prehod v Beograd. Pri stopnjevalni evakuaciji dežele pred invazijo trojnega sovražnika so maloštevilni orožniki, ki so še ostali, stopili v vrste redne vojske in se borili do osvobodjenja dežele, kolikor se niso zopet vrtnili k svojim rednim dolžnostim, zmanjšani skoro na polovico. Današnji dan je srbsko orožništvo proslavilo zelo slovesno. Rezanju kolača so prisostvovali prestolonaslednik Aleksander, vojvoda Mišić, vojni minister general Hadžić, minister za notranje stvari Pribežević, minister za verstvo Alaupović, general Jovanović, veliko število višjih in nižjih častnikov ter odličnega meščanstva. Prestolonaslednik Aleksander je čestital pred razsvetljeno četo orožništva k slavi srbskega orožništva, povdarjal njegove zasluge v svetovni vojni ter ga pozval, naj tudi nadalje vrši vestno in vdano svojo dolžnost. Nato je imel poveljnik celokupnega orožništva, general Dimitrijević, na orožnike govor, v katerem je opisal v zgodovinskem pregledu razvoj orožništva v Srbiji ter njegovo aktivno in vdano sodelovanje v ustanavljanju srbske države. Navajal je najglavnejše momente v njenem življenju od dogodkov pri Čukur Česmi in bombardiranja Beograda l. 1862. in do poslednjih bojev, ko je sodelovalo orožništvo v obrambi Beograda l. 1915, ter pri umiku skozi Albanijo. Po končanem cerkvenem obredu in čestitanju slave sta pehotna četa orožništva in oddelek orožniške konjenice defilirala z godbo kraljeve garde na čelu pred prestolonaslednikom Aleksandrom. Za tem so bili prisotni gosti po običaju pogoščeni. Popoldne je bila v vojašnici zabava, ki se je udeležilo številno meščanstvo, ki je čestitalo orožništvu slavo.

Neodrešena domovina.

V Trstu so cene nekaterih živil tele: 1 liter mleka stane 1 lro 20 cent., 1 liter vina 2 lri 70 vin. do 3 lri. 1 liter piva 3 lre 60 cent., 1 kg češpelj 1 lro 80 cent., 1 kg solate 80 cent., 1 kg olja 5 lri 60 cent., 1 kg govejega mesa 8 do 10 lri, čevlji 90—150 lri, 1 meter moškega blaga lro 40—70 lri, za britje se plača 1 lro. Odpravili so povsodi napitnino. Hišni gospodarji hočejo sedaj za stanovanja zahtevati toliko lri, kolikor so poprej zahtevali kron. Delavci zaslužijo do 15 lri na dan. Prekinjenja pošte zvezze z zaledjem noben nameten človek ne more umeti. Laškega vojaštva in laške nesnage je Trst poln. Pristanišče počiva. Amerika, Anglija in Francija ne čutijo potrebe, da bi pošiljale Lahom svoje blago, katero bi radi imeli ne le zase, ampak v glavnem kot mešetarja za Jugoslavijo. Čeprav se kriči »abbasso Wilson!« in »abbasso la Jugoslavia!«, vendar vse željno pričakuje blaga iz Amerike in prostega prometa z Jugoslavijo. Ekspresni vlak stane iz Logatca v Trst 24 lri 60 cent.

Lahi nakupujejo akcije plovnihi družb, Z Reke poročajo: Pred kratkim je prešel Lloyd v roke laških bank. Sedaj sta zavoda Banca Commerciale in Banca italiana di Sconto nakupila večino akcij Austro - Americane. Bratje Cosulich, lastniki večine akcij te plovne družbe, so jih prodali omenjenima bankama po kurzu 1460 kron za akcijo. Po tržaskih plovnihih družbah se ozirajo Lahi na družbe na Reki: da jim poldejo Lahoni na roko, je umljivo.

Velik požar na ladji v Trstu. Na ladji »Airolo«, ki je prispela v Trst iz Genova, je nastal velik požar. Uničeno je blaga v vrednosti treh milijonov.

Zavezniki.

Stavke v Parizu. LDU, Lyon, 9. junija. (Brezlično.) O pariških stavkah se poroča: Ker je bil večer itak praznik, niso stavkujoči delavci imeli nikakih zborovanj, marveč so se mirno sprehajali po Boisu de Boulogne. Pogajanja med delodajalci in delavci kovinske stroke se niso razbila, ampak so samo začasno prekinjena, ker pogovori med strokovno zvezo kovinske industrije ter sindikati kljub prizadevanjem delovnega ministra do sobote zvečer niso privedla do nikakih uspehov. Sveti sindikatov so imeli v nedeljo zjutraj v takozvani Delovni borzi posvetovanja o pogojih za poravnavo. Sklepi so tajni in interesu pogajanj, ki se bodo nadaljevali. V raznih strokah, tako n. pr. pri cestni železnici, se vračajo delavci polagoma zopet k delu. Družba »Metropolitaine« je otvorila v nedeljo na dveh novih linijah promet, dasi v nekoliko omejenem obsegu. Na progi sever-jug se je vroile totem sobote 200.000 oseb.

Italija.

Amerika in Italija LDU. Washington, 9. junija. (Breslavo.) Državna zakladnica je Italiji dovolila nov kredit šestih milijonov dolarjev.

Sokolski Savez SHS.

Vidovski sokolski svet v Novem Sadu. V edinstveni državi mora biti poleg vsega ostalega tudi Sokol edinstven. Zato se je prišel živ pokret med vsemi sokolskimi udruženji, da se ustvari edinstveno sokolsko telo. Dne 26. januarja t. l. je bilo izrečeno v Zagrebu ujediničenje vseh srbskih, hrvaških in slovenskih Sokolov. Tu so bili zastopani Dušan Silnic iz Beograda, Sokolska Zveza iz Ljubljane in Hrvatski Sokolski Savez iz Zagreba. Že takrat se je bilo določilo, da naj se vrši prvi sokolski zbor v Beogradu. Ker pa je Beograd valed vojne silno trpel, se je izkazalo za nemogoče, da bi se zletel tam vršiti ter se je določilo za kraj zleta Novi Sad, Srečnega se čuti Novi Sad, da ima priliko sprejeti in gostiti vrle sinove Sokole iz vseh krajev naše domovine. Priprani smo, da bodo ti dnevi za Novi Sad, za goste in za vseh ujediničen narod, svečanostni dnevi velikega navdušenja in izraz naše nezlomljive moči.

Zaradi ureditve vseh vprašanj se je vršil 22. m. v Novem Sadu sestanek, ki je ugotovil ves program Vidovskega Sokolskega zleta v Novem Sadu. Tudi za Sokolstvo se pričena nov čas, tudi Sokolstvu je treba novih metod dela. Do sedaj nas je ovirala sovražna država, do sedaj je bil cilj Sokolstva gojiti narodno zavestnost, odselej bomo morali iti dalje, treba je vzgojiti čvrste značaje in zdrave ljudi. Sokolska gimnastika se mora na dosežanjih temeljiti izpopolniti do najvišje stopnje. Naloga Sokolstva je, da se v edinstveni državi ustvari edinstveni mentalitet, edinstveni duh.

Da se ugotovi edinstvena načela za bodoče delovanje, se sestanejo na Vidov dan v Novem Sadu odposlanci vseh sokolskih društev naše domovine. Ta zbor bo položil nov in čvrst temelj celokupnemu sokolskemu delu.

Slovenska Sokolska Zveza. Predsedstva seje v petek 13. t. m. ob 18. uri. Prosto točno in polnoštevilne udeležbe.

Dnevne vesti.

Sladkorja za Ljubljano še ni. Včeraj se je zbrala pred sladkorno centralo večja množica žensk, ki je zahtevala, da se nakaže sladkor na sladkorne karte. Ta pojav je tem bolj obžalovanja vreden, ker se je pokazalo, da se ta množica ni zbrala le spontano istočasno pred sladkorno centralo — temveč je bila nahujskana od gotovih žensk, da izsilijo sladkor na karte, katerega pa sladkorna centrala žal še ni dobila za Ljubljano. Da sladkor za Ljubljano še ni došel, ni temu kriva ne sladkorna centrala — ne vlada in ne aprovizacija, temveč edino le Nemška Avstrija, ki dela glede uvoza razne neprilike. To je sicer za stranke, ki rabijo sladkor zelo nerodno, nikakor pa še nikogar ne opravičuje, da bi zahteval sladkor s silo če ga ni — temmanj, ker je danes v Ljubljani na razpolago toliko bele in koruzne moke ter amerikankega špela — ki je v primeri s cenami prejšnjih let zelo poceni — tako da si stranke za silo par dni prav lahko odpomorejo z prežganoko ali kako drugo močnatno jedjo. Treba je le pomisliti, da je treba sladkorja tudi za sosednje osemlje na Koroskem, kjer nimajo ne moke, ne kruha, ne maslobo, še manj pa sladkorja, ter da so ti kraji predvsem veliko bolj nujno potrebni sladkorja kakor pa Ljubljana — ki je v primeri z drugim mesti — bila vedno točno preskrbljena s sladkorjem. Občinstvo se toraj opozarja, da sladkorna centrala nima nikake pravice razpolagati s sladkorjem ali ga celo nakazovati posameznim strankam, ter naj se nikar ne da zavesti k nepremišljenim dejanjem, ker je Ljubljana danes vojno ozemlje in se zasleduje vsako nasilje po vojnem zakonu. Kakor hitro pa bode prišel sladkor v Ljubljano, ki je že na potu, ga bode sladkorna centrala takoj razdelila trgovcem.

Radi ščuvanja profi državi je obtožen Pavel Ormiz, doma iz Ptuj, ker se je dne 19. januarja 1919. izrazil med drugim tako-le: »To je svinjarija, da Nemci ne prično. So za nič. Zakaj pa gre na Koroskem, kjer nastopa vse ljudstvo kot jeden mož. Kaj pa naj napravijo Jugoslavlani? Sposobni so samo za odločne proteste, za katere se nihče ne zmeni. Radi teh besed ga je drž. pravdnistvo obtožilo po § 305. k. z. Obravnava se je vršila preteklo soboto pred okrožnim sodiščem v Mariboru. Zagovarjal je Ormiz, ki je vse junaško tajil, dr. Janeschitz. Obravnava so preložili, da se zasliši več častnikov, ki se sedaj nahajajo na koroski fronti.

Slovenska restavracija v Mariboru. V Vetrinski ulici v Mariboru so otvorili novo slovensko gostilno, ki so jo krstili s imenom »Maribor«.

Nemurje in toča. Dne 6. junija proti pol 7. uri zvečer se je vrgla nad Zgornjo hudo toča ter pobila ves poljski pridelek. Se naslednji dan je toča lahla po vseh okolici.

Najdena ustopljenka. V soboto popoldne so v obližju bivšega vojaškega kopališča iz Ljubljane potegnili noko okoli 3 leta staro deklico in jo potem prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Med nemškimi ustopljenki se nahaja v Ljubljani tudi zloglasni nemški nadporočnik bivše avstrijske armade Birnmüller, na katerega imajo slovenski in češki vojaki, ki so bili v Judenburgu, bridke spomine in kar z zobmi škripajo, ako samo čujejo njegovo ime. In sedaj mora biti ta oholi nemški tiran pokoren navadnemu slovenskemu prostaku! Kako se svet preobrača. Druzi nemški ujetniki pa pravijo, da so z ujetništvom prav zadovoljni, češ, tu imamo vsaj redno led ter dobimo kruh in cigarete, kar nam je bilo v Nemški Avstriji španska vas.

Beračenje po mestu zavzema dan za dnem večje dimenzije. Na vsakem voglu te nahruli mlad berač ali invalid. In kako predrzno! »Brate Srbine, čuješ, daj mi ...«, in nato zopet kletvica in zabavljanje. Ni jim dovolj cesta, nadlegujejo ljudi v gostilni in kavarni. Tulec iz Dalmacije pripoveduje, da je sedel v kavarni, pa pride takle berač. Da mu 40 vinarjev, ali berač jih zavrne in zahteva celo krono. Gostje, med njimi Anglež, se opravičeno zgražajo nad tako predrznostjo. — Razume se, da trpi vsled tega ugled naše prestolice. Stvar poklicanih organov je, da napravijo tudi v tem oziru nujno potreben red.

Smrt brata Srba. Dne 29. maja 1919. dop. je bil srbski vojak Milan Ristić od 3. čete, 2. bataljona, 8. puka, na pohodu na cesti proti Železni Kapli, težko ranjen od nemške granate v prsi. Prinesli so ga v našo bolnico, ki je bila še ta čas v Koroski Beli. Bil je od g. zdravnikov takoj obvezan in dobil še druge zdravniške pomoči. Imel je neznanke bolecine in hiral od 4. junija 1919. Nekoliko ur pred svojo smrtjo je dal napisati sledeče s prošnjo, da naj se pošlje domov: Pismo se glasi: Mila Mati, joko z Bogom in nemuj da mi žališ. Mnogo ranjen sam in umru sam za svoj narod i dav sam svoj cel život. Nemoj se mnogo starati, nategan sam od svojih bratov Slovenov. Dakle molim podražite moje kosti i postavite jedan spomenik doma ali ovdje. — Zapustil je doma še svojo mater, žena mu je že preje umrla v vojski in eno 7letno hčerko. Umrl je 4. junija 1919 ob 2. uri pop. in danes bode pogreb. Pokopan bode tu v Doberlivi.

Zastopniki srbskih ženskih društev v Ljubljani. V soboto, 7. t. m. sta došli k Slovenkam v posete gospodična profesorica Jela Lazarević ter gospodična juristka Jovanovića iz Beograda, da se pouče o naših razmerah ter nas seznanita z življenjem srbskih naših sester. Odč. Jela Lazarević je govorila z veliko vmeno na beograjskem ženskem protestnem shodu proti nasilni laški in nemški okupaciji slovenskega in hrvaškega ozemlja ter je znala zainteresirati tudi kardinala Bourneja za naše tužne razmere. Vrli srbski sestre se želita seznaniti z vsemi slovenskimi ženskimi sloji. Zato se vrši v sredo, 11. t. m. ob 20. zvečer v Narodnem domu sestanek slovenskega ženstva, na katerem bode predavala gđ. Lazarević o razmerah v svoji domovini in o ženskem delu v Srbiji. Dogovorimo pa se tudi o bodočem skupnem nastopanju in delovanju jugoslovanskih žen. Vabljenje so vse Slovenke brez razlike! Želeli je, da se v največjem številu odzovejo temu vabilu. Vstop je vsakomur prost.

Mozirje - Nazarije. Slovenska gostoljubnost je zgodovinsko znana. To smo občutili koroski begunci v Mozirju. Nazariji, kakor tudi na Rečici in drugod. Z odprtimi rokami in sočutnim srcem smo bili sprejeti od zgoraj omenjenih prebivalcev. Povsodi so nam gostoljubno postregli, kakor le more potroči brat bratu. Ni bilo čuti, da bi bili tuji iz druge dežele ne — tu smo bili samo Jugoslavlani, ki nas niso ločile nobene meje več. Zato izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo za vse dobrote in naklonjenost, kakor tudi podpore v prvi vrsti gosp. okrajnemu komisariju dr. Lipovšku, č. duhovščini, gostilničarjem in drugim. Bog povrni tisočerno! — Dr. Greg. Rožman, dr. Rado Kužel, J. Rozman, Anton Voznicek, J. Dobrovc, J. Kogelnik, Iv. Sekol, Fr. Božič, L. Viternik, Fr. Krašnja, Ivan Hojnik, Z. Kotnik, Al. Kuhar, J. Oreš, St. Kralj, Fr. Müller, Fr. Kogelnik, Ant. Kogelnik, Dom. Kotnik, M. I. Iv. Hartman, M. Razum, P. in M. Kohnenbrand, M. Fr. in Al. Krumpalnik, Rud. Stane.

Vlaka laška patrulja. Poročajo nam: Na Binkoštno nedeljo je prišla laška patrulja 8 mož v Kopačnici v Gornji Poljanski dolini par kilometrov čez demarkacijsko črto. Najbrže so iskali kaj tobaka in okrepčila v kaki krmi. Orožniška postaja v Gorenji vasi je bila takoj obveščena o dohodu laške patrulje. Dva orožnika sta jim šla naproti in jih res kmalu dobila. Vračali so se že. Štirje so zbežali, dasi so bili oboroženi. Štirje pa so se kar vdali in oddali orožje. Srbski oddelek jih je odpeljal v Skofjo Loko. Izjavili so Lahi, da so vojne sili do grla.

Ustreljen s Koroskega. Ustreljen v ustreljen, ki so morali zbežati s Koroskega, ostrova niso mogli nastopiti službe radi napada nemško-koroskih čet, naj takoj odidejo na svoja službena mesta. Tisti, katerih službena mesta so zasedena še po Nemcih, ostrova so z navzlicem gnu, naj javijo točaj to-

legrafično svoje naslove Viljama Kolobana sveto. — Predsednik Viljama Kolobana svetni: Professor Franc Vajnjal, I. r.

Iskrna poudarila sodeluje iz krasne Slovenije Koroske fantje Radovljani vsem fantom in dekletom in jim kličejo na svidenje, kakor hitro bo Svaba uničeni — Bezniš Cene, kad. - asp. - Vari Franc, računski podčastnik; Snoj Franc, četovodja; Vogeinik Franc, desetnik; Mrak Janko, desetnik; poddesetnik; Simic Andrej in Globocnik Franc; pešci: Zalokar Ciril, Vogeinik Joško, Lotrič Janez, Pristavec Joško, Vogeinik Avgust, Grile Jakob in Simic Ivan.

Neposredni pismenski spoj z Beogradom, Bernom in Parizom. Ko ste v zadnji vojski zmagovali centrali velesili in so bili Nemci trdno prepričani, da bodo premagali vse sovražnike, sta se začeli Nemski in Avstrijski se tesneje spajati. Vpeljali ste v poštnem prometu več pismenskih spojev. Tudi Ljubljana je v tistem času dobila z Nemci nove pismenske spoje, in sicer z Monakom, Drazdanami in Berlinom, ki pa so bili odpravljani, ko se je obrnila volna sreča na stran antante. Zato pa ima danes Ljubljana neposredno pismenske spoje z Beogradom, Bernom in Parizom. Nemci so obračali, antanta je pa obrnila.

Umrl je gospa Ana Debevc, roj. Lenček, gostilničarka na Bregu. Pridetnim naše sožalje!

Umrl je v Zrnovci pri Splitu v Dalmaciji medicinar, g. Kazimir Bošković, na bolezn, ki si jo je nakopal v dolgi vojski. N. v m. p!

»Masčevalka — smrt« je naslov krasni žaloigri v 5 delih, ki se še danes in jutri predvaja v Kino Idealu. Mlada, lepa, a razuzdana grofica opehara po smrti soproga svoje lastno dete za vse premoženje, ki ga lahkomišlno zapravlja v velikem mestu v krogu številnih čestilcev. Leto teko. Oskrbnik je vzgojil hčerko, ki se razvije v lepo komteso, da se zalubi vanjo sin novega graščaka. Tudi on se poda v vlemesto študirat in se zaplete tu v zanke kmetne samoljubne grofice. Ne samo premoženje, tudi žena ji je ugrabila lastna mati. A vest se oglašja obema — in smrt mašuje njuno pregreho. — V glavnih vlogah nastopajo najboljši orski umetniki kot Karel Lajtay ter dražestni sestrji Frida in Ela Gombaszevy. — Ni za mladino. — Zadnje večerne predstave ob 9. uri na vrtu ob spremeljanju izvrstne gledališke godbe.

Kultura.

Renata Miletićeva, gost slovenske drame. Ob imenu Miletićevem se nam zabujajo spomini na zlato dobo zagrebškega kazališča. Stjepan pl. Miletić, hrvaški pesnik in dramatik je vodil gradnjo in opremljanje nove gledališke palače, največje in najlepše na slovenskem jugu, a tudi ene najrazkošnejše med slovenskimi gledališči vobče. Nato je zbral cvet jugoslovanskih dramskih in opernih umetnikov ter ustvaril v Zagrebu dramo in opero, ki sta stali na višku bodisi glede osobja, repertoarja, opreme in predstav. Za njegove intendantce pa so bili na zagrebškem odru gostje največji umetniki slovenski in romanski (francoski in italijanski), prve zvezde svetovnega slovesa. Miletić, ki je žrtvoval hrvač. Talij ne le ves svoj talent in velik del svojega imetka, pa je žrtvoval tudi svoje zdravje. Dasi odličen športnik, načelnik vseh hrvač. Sokolov, junak po telesu, je omagal, baš ko je dvignil zagrebško gledališče do vrhunca. Išoč zdravlja po Grčiji, Franciji in Švici je dospel končno v Monakovo, mesto umetnosti. Se je šel poslušati Wagnerjevo opero »Götterdämmerung«, po predstavi se je vrnil v hotel in umrl. Minolo jesen je preteklo deset let, ko smo spremljali mladega pesnika Miletića z ogromnim sprevedom k večnemu počitku. In zdaj je prišla njegova dvajsetletna hčerka edinka, Renata, dedkinja očetove fanatične ljubezni do gledališke umetnosti, da gostuje na našem odru. Njena Hedvika v Ibsenovi drami »Uta«, in njena Judita v »Strindbergovi drami« »Vampir« (Smrti ples, II. del) sta bili sprejeti na zagrebški pozornosti kot dokaza izrednega talenta in samoraslega umetniškega interpretiranja. Dasi zelo mlada, uživa v Zagrebu in na Hrvatskem ugled posebne sposobnosti za moderne, komplicirane ženske značaje. Na našem odru igra prvič vlogo hčerke v Strindbergovi drami »Pelikan«, ki se je igral v Zagrebu pod naslovom »Lomača« — grmada. Morda se nam posreči pridobiti z Renato Miletićevo za našo dramo igralko, s katero bi se v bodoči sezoni raztegnel naš repertoar na moderna dramata, dela, ki jih doslej nismo izvajali, ker nam je nedostajalo zanja primerne interpretke.

Vaja orkestralnega društva »Glasbene Matice« je v četrtke ob 20. uri.

V »Bajaci« je večeraj gostovala gospodična Lowczyńska s oseljskega gledališča. Njen temnobarvni organ sveti prijetno v sredini leži, se tudi lahko točno spušča v nišino, nima pa izrazno sočnega timbra v višjih partijah. Z drugimi solisti vred je bila gospodična Lowczyńska po obeh dejanjih delovna pohvale in priznanja.

Javno sinjelo svojih učencev prireditel operna pevka prof. Jarmila Lily Gerbičeva dne 12. t. m. v dvorani Mestnega doma. Ta skušnja je namenjena v prvi vrsti starišem in sorodnikom učencev, da imajo priliko prepoznati se o njih napredku. Pristavo pa ima tudi širše občinstvo, katero se za prireditve zanima. Pričetek skušnje bode ob 8. uri popoldne. Vstopnice se

bodo dobivale pol ure pred pričetkom skušnje pri blazinah v Mestnem domu. Sodeži po 1 K. stopišča po 60 vin.

Talijani hrani. Včerajšnja predstava »Prodane neveste« nam je nudila precej sprememb. Vloge g. Zatheya in gđ. Klimentove so bile zasedene od drugih močeh. G. Rumpel je pel z dobrim uspehom vlogo Kecal, gđ. M. N. pa vlogo Colombine z gracio. Pri predstavi je bila navzoča tukajšnja ententina komisija 7 častnikov s svojim poveljnikom in opazovala s začudenjem nečuvno početje in grdo vedenje našega nedeljskega občinstva. Skoro vsak teh obiskovalcev je pripeljal seboj kakega otroka in ga imel na kolenih. Na dveh sedežih je sedelo po 3 oseb. Med sedeži in po naročajih so čepeli 5 do 7 letni otročaji. In to pri operi! Bil je prizor kot v kašpetheater ali pa v cirku. Drugi so zopet cel čas klepetali in motili mir. Opominjanje ni nič izdalo. Da so prepozno prihajali in prezgodaj odhajali ni nič novega. Zakaj ne povd biljeter obiskovalcem, da je en sedež le za eno osebo in da tisti omilnozni plakat na vhodu »vstop med igro in overturo ni dovoljen« tudi v resnici velja?

Predavanje za starše. Na I. mestni deški šoli na Ledini bo v petek, dne 13. junija 1919 ob 6. zvečer v telovadnici »roditeljski večer«. Predaval bo mestni šolski zdravnik gosp. dr. Mavricij Rus: »Kako je treba stišerem v prvi vrsti skrbeti za duševno in telesno zdravje otrok«. Starši, njih namestniki, šolska oblastva, učitelji, vzgojitelji in vsi prijatelji mladine se tem potom vlijudno vabijo k temu važnemu predavanju. Po končanem predavanju bo razgovor staršev z učitelstvom o napredku in vedenju učencev.

Gospodarstvo.

Železna tvornica na Dvoru.

Ker je za našo mlado državo lastna industrija največje važnosti, zlasti še železna industrija, bodi tu na kratko omenjeno sledeča:

Gornji del reke Krke ima mnogo slapov, ki bi se dali jako dobro izrabiti za gonilno vodno silo. Največja izmed teh sil je ona na Dvoru, ki ima nad 10 m padeča. Ta sila se je tudi že uporabljala kot gonilna moč za železno tovarno na Dvoru. Naj bo podana tu kratka zgodovina o početku in nehanju te tovarne, ki bi bila za nas danes zelo pomembna.

Okoli 1. 1770 je knez Auersperg poklical iz Češke okrog 20 livarjev, ki so postavili na mestu poznejše tovarne malo livarno. To livarno so polagoma razširili v tovarno, kjer se je ulivalo, topilo predelavalo in razkavovalo železo. V tej tovarni, ki je bila povsodi znana, se je izdelovalo strojne dele za papirnice, krogle za topove, znane litoželez, kotle, dele za štedilnike, cevi in razno orodje. Izvrševala pa so se tudi večja dela, kakor n. pr. železni mostovi i. t. d. Cevljarski most je bil viti v tej tovarni (v tovarni na Dvoru). Istotako železni most v Olomucu na Moravskem. Idrija sama je kupila v tej tovarni vsako leto za čez 50.000 K železnih izdelkov. Med stalnimi odjemalci je bila tudi Italija.

Dokler je imel knez v tovarni dobrega vodjo, mu je donosala visoke dohodke. Ko pa je on prepustil tovarno s svojim premoženjem vred svojemu vnuku, knezu Auerspergu, aktivnemu poročniku, je tovarna začela pešati, dokler ni l. 1893 z obratom popolnoma prenehala. Temu pa se nikakor ne moremo čuditi, ako pomislimo, da je imel knez nastavljenega vodjo v svoji tovarni človeka, ki ni imel nikake strokovne izobrazbe. Bil je namreč virtuoz na klavir. Drugi uradnik pa je bil bivši knezov kočijaž. To je prvi vzrok. Drugi vzrok opustitve pa je, ker niso imeli vodje nikakega smisla za moderno urejeno tovarno. Dočim so drugje vivali s šablona, se je na Dvoru delalo prav počasi, po starem načinu, tako da so napravili v istem času 10krat manj nego drugje. Vsa stvar je bila torej od nevestih ljudi zavozena in se je morala opustiti. Potrebno železno rudo za plavže so dovažali iz okolice Trebnjega, St. Ruperta, Straže in Gradaca v Belo Krajino, sipo pa, ki jo rabijo pri oblikovanju in vlivanju, so dobivali iz St. Jermeja. Ta tovarna bi bila dežel v največjo korist, posebno pa še radi tega, ker bi ne bila preblizu meje. Ker je baje železne rude še vedno dovolj v imenovanih krajih, bi ne bilo treba drugega, nego popraviti zanemarjena tovarniška poslopja na Dvoru, jih nanovo opremiti in tovarna bi bila zopet v redu. Ogotovo bi se potem podaljšala železnica od Straže do Dvora, kar bi pomnilo proge kakih 10 km. Umetnost bi torej bilo, da se stvar prejšče, ker bi se v rokah podjetnega moža gotovo obnesla. Glavno in edino važno vprašanje bi bil delavec ter naj se zopet dela cel dan, kar bode tudi delavcem samim v korist. Vsakdo naj bi na pomislil, da le delo nas spravi na noge, ono največje pomočje do blagostanja v državi in pospešne ne povzroči.

Prvo čestitostno državno posolilo. Pri Mestni hranilnici ljubljanski je podpisalo 366 strank nominalnih 1 milijon 864.000 koron čestitostnih bonov kraljeva Srbov, Hrvatov in Slovencev, med temi gosp. Anton Kržišnik, posestnik iz Bukovega vrha pri Poljanah, znatno vsoto 33.500 kron. — (Vsek osem avstrijskih vojaških posolilo je na podpisalo 310 strank v skupnem znesku 867.200 kron.)

Spomnajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

V Pollovem gradu znanarstvo nekateri napredni močje zgraditi slovo trarno, ki bi dajala vsaj okoli 100 t t ki bi kasneje tudi pospeševala našo industrijo.

Prepoved hrvaške vina iz vse Slovenije in Hrvatake, kakor tudi ostale Jugoslavije, postaja od dne 1. junija nezmožna, vinogradniki Slovenji in Hrvati, kakor tudi banatski Srbi kar ne morejo razumeti, da je bilo v naši državi najti tako kratkovidne ljudi, ki so sklenili popolno prepoved glede hrvaške vina, ki je vendar edini izvozni predmet iz posebnosti slovenskega dela Jugoslavije. Ako je to prepoved sklenil samo en referent v našem trgovskem ministruv v Beogradu, pa odločno protestiramo proti temu, da bi kar en človek upal tukaj okodovati naše vinogradnike, kar kratkoma za celih 100 milijonov v teh mesecih, kar ta prepoved traja, in sicer od 1. aprila. Ali ne vejo tega naši poslanci, da vendar na Stajerskem med Muro in Dravo in tudi Haloze, kakor bizziška vmorejska pokrajina, le po največ živi od vmorete in, da naši vinogradniki kraji od nekdaj ne porabijo toliko vina doma, kolikor ga pridelajo. K vsemu temu pa je še lanksko vino tako lahko in kladno, da daleč ni za starino, ker ima komaj 6 do 8 odstotkov alkohola, tedaj povprečno 7 odstotkov in taka vina se ne drže, ker so za starino najmanj za 3 do 4 odstotke prebikha. Kaj nam pomaga, ako bo vlada, oizroma dotični referent sklenil potem meseca avgusta, odpreti mejo za vino, ko bo že novo vino pred trgatvijo, ker takrat svet ne bo mogel poniti vsega vina v enem ali dveh mesecih, ko ga prej ni imel cele štiri mesece, ali pa se je dovžalo le laško vino mesto našega v Nemško Avstrijo. Tako je naredilo trgovsko ministruv tudi s krompirjem iz Slavonije in sedaj, ko je ves voden, pa odoro mejo, ko za nihče ne mara več in ga je sežglo že tri četrt. Ako se tedaj ta prepoved na vino ne dvigne čim prej, bo tukaj naša država okodovana na 100 ali celo 200 milijonov; do sedaj je že tako do 50 milijonov škoda, ki ji je zakrivil s svojo nerodnostjo in trmo neki dr. Slokar, Haložan.

Društvene vesti in prireditve.

Šošani - Velenje. V Šošanju in Velenju se je po inicijativi gosp. Kurnika osnovala Podružnica jugoslovanskega Rdečega križa z nalogo, na obeh kolodvorih vzdrževati okrepčilne postaje in organizirati ter podpirati strežbo ranjenecov. Naše narodno žentstvo je zopet pokazalo, da se zaveda svojih dolžnosti do domovine, ko je dela in žrtvovanja najbolj potrebna. Med obeh podružnicama je naravnost plemenito tekmovanje za čim uspešnejše delovanje. Ganičiva je livaležnost obdarjenih ranjenecov: vsi so korajžni in prožeti domovinske ljubavi.

Gledališki odsek Školske v Krškem priredi v soboto, dne 14. in v nedeljo, dne 15. junija gledališko predstavo »Martin Smola«. Zadežati v soboto ob pol 8. zvečer, v nedeljo ob pol 4. popoldne. Pri predstavi sodeluje iz priznanosti krški sekonski orkester. Ker je zveča z vlaki na obe strani zelo ugodna, pričakujemo zlasti v nedeljo številnega obiska iz vseh ljubljanskih krajev.

Aprovizacija.

Prodajalec sladkorja (Jugoslovanski) se vabijo, da se zginejo radi nakazila s oili pri g. Jelačiču, Rimski cesta in sicer iz I., II., in III. okraja v petek iz IV., V. in VI. okraja v soboto, iz VII., VIII., IX. in X. okraja v ponedeljek, to je 20., 21. in 23. junija t. l.

Poizvedbe.

Zgubila se je koga v noči od 8 do 9. junija, kdor bi kaj vedel, naj ga oglašati proti nagradi pri lišnem gošpodarju Trnovski pristan št. 4.

Izgubila se je srebrna doza za tobak z monogramom A. M. v soboto, dne 7. junija popoldne v središču mesta. — 100 kron nagrade dobi pošteni najditelj, ki jo odda v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

Neki vojak je izgubil od Tržaške ceste do Linhartove ulice vizitje, v katerem je bilo 100 kron denarja in vojaška legitimacija in še več drugih listkov. Denar si lahko najditelj obdrži, samo da prinese legitimacijo nazaj. Prosi se, da naj ga prinese Karlu Visintinu, Linhartova ulica št. 32, Ljubljana.

Razne stvari.

Nemške izgube na podmorskih čolnih. »Vossische Zeitung« poroča, da so Nemci izgubili 199 podmorskih čolnov, od katerih je 7 interniranih v tuji luhah, 14 je bilo uničenih od lastnih posadk. Poginilo je nad 3000 mornarjev, več tisoč jih je zblaznelo.

Kriza v laški tekstilni industriji. Laški tovarnarji tekstilnega in platnega blaga se zanašajo na vojno konjunkturo in proizvajajo velike količine platna in sukna v izvozne svrha. Radi dragih sirovin in velikih produkcijskih stroškov ter radi francoske, ameriške in angleške konkurence pa se nahajajo nepričakovano v veliki krizi. Zato hitijo, da bi kar največ tega blaga oddali v Jugoslavijo. Radi tega je v našem interesu, da se počaka z nakupovanjem laškega blaga, ker bo v najkrajšem času gotovo znatno cenejšje pa tudi ni prav patriotično, kupovati laško blago.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Koptar. Lastnik in tisk »Narodna Rečnica«.

Dobro ohranjen ljudovod se prodaja. Polize se v 5907

Pisalni stroj za ležanje in sedenje tipovništvo „Slov. Naroda“. 5906

Pisalni stroj najboljša sestava, sasma nov in malo rabljen željezo kupiti. Ponude tvrtci Schwarzl drug, Zagreb, Preradovičeva 1. 3347

Srebrna predanika popolno izurjeno blagom, sprejme firma Norbert Zanier & sin, Sv. Peter v Sav. dol. 5888

Ohranjen mlad študij s pečnicami se prodaja. Interesantje naj se oglase pod „Vporaba“, poste restavracije Ljubljana. 3914

Kdo potuje v kratkem na Dunaj naj blagoviti poslati svoj naslov pod „Ustuga 9894“ na upr. Slov. Naroda.

V našem se odda gostilna in trgovina okrajni cesti na prometnem kraju v kamniškem okraju z gospodarskim poslojem. Oglasijo naj se samo resni kupci. Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“. 5902

Cena se prodaja 5 metrov plavega otmina. Sv. Peter v Sav. dol. 5913

Kupi se za odraslega dobro ohranjena obleka. Naslov se izve v uprav. „Slov. Naroda“. 5905

Elektromagnet sistem Bosch za tovarni ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „Elektromagnet“ 5873

Proda se dobro ohranjen šivalni stroj „Singer“. Cetrtak 12. t. m. od 10—12. ure. Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“. 5901

Išče se gospodinja na večje posestvo na deželi. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo na uprav. „Slov. Naroda“. 5884

Absolvent slov. trg. šole, več vsega pisarniškega dela, išče primarne službe. Ponudbe pod „Absolvent 5900“ na upravništvo Sl. Naroda.

Imam na prodaj. Dva konja, 15 pesti stara, 4 konjske vprege, kočija za enega konja s streho, vozček na 4 peresa, vozniški (furmanski) voz za enega konja, dve smuči in plug. Vprašati pri Antona Jakomini, Kočevje. 5858

Vseh gospodarskih in premoženjskih zadevah se obrnite na Gospodarsko pisarno Dr. Ivan Cerni. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 (naproti Hotela Uniona) telefon 37. 4191

Sveža jajca v originalnih zabojih 1440 komadov prodaja po 75 vinarjev 1 komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej Em. Suppanz. Rogatec Sp. Stajerska. 3411

Išče se gostilna ali restavracija (osir. ljudska kuhinja) v našem v mestu ali na ozeldi do 20. t. m. Naslov Rado Drezgic, p. Moste Selo 41 pri Ljubljani. 5903

Lahek enovrzen in lahek dvovrzen voz (kočija) J. R. 5910 na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 5910

Sorejune se služkinja, vajena vseh domačih opravil, k manjši družini; hrana dobra. Ponudbe pod „Bojša služba 5899“ na upr. Sl. Nar. 5899

Sodi od ruma napredaj, velikost od 80 do 160 litrov, vsi v dobrem stanju, takoj za rabo. Cena po dogovoru. Vpraša se pri g. Jos. Bergmannu v Ljubljani, Poljanska c. 87. 5870

Proda se popolnoma nova ženska obleka, par skornjev in moških čevljev po ceni radi odpotovanja. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 5908

Kupujem surove les, jelka, hrastov les, in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložijo se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Prodaja trgovine! optični zavod in fotomanufaktura za prodajo. Brez konkurence, obstoji že 15 let. Nestrokovnjaki se izučijo. Ponudbe na: Karlo Brojdi, optičar Sarajeva. 5821

Gospod v lesni trgovini dobro izveščen in zanesljiv želi vstopiti v kako večjo lesno trgovino kot dobra in zanesljiva moč. Tozadavne ponudbe pod „Zanesljivost 5882“ na uprav. Sl. Nar. 5882

Do 200 vagonov bukovih drv in 5 vagonov lepšega oglja se prodajo. Vreče za oglje da odjemalec. Vprašanja pisмено na Janko Božič, Celje, Rotovška ulica 15. 5849

Tropinje za krmo živini izborne tudi za med rezanico konjem, ima napredaj po 40 vinarjev kilog. Sever & Komp., Ljubljana. Vzorci pošljemo na zahtevo zastoj

Tržnja jedra dobro potopano zdravu kuhanju haricu, koja bi inace kuhanstvo vodila, supruzi smo brez djece. Plača mjca. K 80—i besplatna obuća prama vremenu službe i marljivosti. Nastup odmah. Odlučite za putni trošak u gotovom. Ponude izravno na potpisano. Vjekoslav Stazić, trgovina kožom, Sisak. 5905

„Reka F. R.“ Pismo prepozno prejel, sporočite mi čas in kraj sestanka na prejšnji naslov. Stazić.

Priporočam svojo veliko zalogo vžigalnikov na bencin. — Trgovci znaten popust. F. K. KNIŠER, Šteinsburška ulica št. 6.

Tržnja hranilnega uradnika pri hranilnici v Ljutomeru se odda takoj. Lastnoročno spise priložne zahtevana plača, dokaz o izvešanju študijah, o doseženih službah, o starosti in družinskih razmerah se naj vložijo pri hranilnici v Ljutomeru najpozneje do 25. junija 1919. 5900

Tržnja hranilnega uradnika pri hranilnici v Ljutomeru se odda takoj. Lastnoročno spise priložne zahtevana plača, dokaz o izvešanju študijah, o doseženih službah, o starosti in družinskih razmerah se naj vložijo pri hranilnici v Ljutomeru najpozneje do 25. junija 1919. 5900

Rudolf Starkl
devčni kontrolor
Mici Starkl roj. Schweiger
poročena
Brežice, dne 9. junija 1919.

Prave Wertheimove blagajne.
V par tednih pride zopet več blagajni št. 0, 1, 2 in 3. — V zalogi so kasete št. 00, 0 in 1, kopirne stiskalnice in omare za vložiti. Te omare so varne proti ognju, nadomestijo blagajno in stanejo samo 1/4 blagajne. — Tovarniški zastopnik za Slovenijo: **Karel Florjančič, Ljubljana, Grobljeva 15.** 5733

Pozor! Vinogradniki. Pozor!
Žveplo za žveplanje trt
se dobi v vsaki množini in s. najfinjši ventilator dvakrat čisteno „Floristella“ pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. 5707

Ko treba?
Pšenice, kukuruza, zobi (ovsa), ječma, kaše (horsti), pržena ječma, pakovano po uzorku Kneipa i otvoreno i sve vrste zomaljskih proizvodov, neka se obrati na tvrtku **JOVANOVIĆ I TOMIĆ, MITROVICA (SREM).** 5584

Vedno veliko zalogo hrastovih parketnih deščic
dobavljam na debelo in drobno. Prevzemam tudi poklapanja. Cene zmerne. **JOSIP PUH, Ljubljana, Gadaška ulica šte. 22.**

Zaloga pohištva in tapet
ERNST ZELENKA,
oblastveno zapriščeni izvedenec
Solska ulica 5 **MARIBOR** Gosposka ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob, klubnih garnitur, divanov, otoman, žime za madrace itd. 2236
Največja izbira. Zmerne cene. Solidna postrežba

ZALOGA OBLEK
po najnižji dnevni ceni.
Lastni, moderno opremljeni modni salon.
Velika izbira vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.
Raspodiljalnica po celotni SHS ozemlju.
Se priporoča p. n. trgovcem in slavnemu občinstvu tvrdka
SCHWAB & BIZIAK,
LJUBLJANA DVORNI TRG 3 LJUBLJANA
preje T. Kunt — pod Narodno kavarno.

Ustanova
Ljubljanske občine za pet revnih domačih vdov.
Mestni magistrat odda za tekoče leto petim, v Ljubljano pristojnim, revnim vdovam ročne ustanove po 20 kron.
Prošnje je vložiti pri vložnem zapisniku mestnega magistrata najkasneje do vstetega zadnjega junija.
Na zakasnele prošnje ne bo ozira.
V prošnji je navesti brez zamlanjanja dohodke in od česa izvirajo, imena in starost morda nepreskrbljenih otrok ter kam morda v šolo hodijo, zdravstvene razmere itd.
Mestni magistrat ljubljanski,
dne 4. junija 1919.

OBJAVA.
Podpisani naznanjajo, da so zvišali obrestno mero vlog na knjižice oziroma na tekoči račun, začeniši s prvim julijem t. l. na 3% čistih, pri vlogah na tekoči račun z najmanj trimesečno odpovedjo pa na 3 1/4% čistih.
DENARNI ZAVODI V LJUBLJANI.

✠
Potrli globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena teta, gospa
Ana Debevc roj. Lenček
gostilničarka na Bregu št. 20
danes ob 4. uri jutraj po dolgotrajni bolezni, v starosti 51 let, previdena s tolažili sv. vere, udano preminula.
Pogreb drage ranke se vrši jutri ob 2. popoldne iz hiralnice, Radečkova cesta št. 11 na pokopališče k Sv. Križu.
Bodi ji blag spomin!
Ljubljana, dne 11. junija 1919.
Žalnoči ostali.

✠
Rodblini Bošković in Fleš naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je njihovo iskreno ljubljeno soprogo, oče, oziroma sin, brat, zet in nečak, gospod
KAZIMIR BOŠKOVIĆ
kand. medicine
v 26. letu starosti 5. junnja po težki in dolgi v vojski zadobljeni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v Žrnovnici mirno v Gospodu zaspal.
V ŽRNOVNICI PRI SPLITU in v ŠKOFJI LOKI.

Prva jugoslovanska zaloga vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani
Ljudevit Jakovlić,
Rimska cesta šte. 19 — nudi
I. trapistovski sir K 30— kg.
Naročila se sprejemajo od 10 kilogramov dalje. — Vzorec v pisarni, Rimska cesta šte. 19, na razpolago. 5900

Sladkornine za izvoz
ob točni dostavi nudi velika eksportna firma čehoslovanska. Vzorci in ponudbe na obrat **Premiere societe tchèque d'usines de chocolat et de confitures orientales, au capital A. MARÉNE, Société anonyme a Prague — Kral. Vinohrady 858, République Tcheco-Slovaque.** 5883
A VIN 245/19-5

Dražbeni oklic.
Prodado se dne 14. junija 1919 ob 9. uri v Zeleni jami 105 na prostovoljni javni dražbi nastopni v zapuščino po Angeli Meden spadajoči predmeti in sicer: kredenčna omara, omara za obleko, 2 nočni omari, otroški vozček, razna kuhinjska posoda in perilo ter nekaj ženske obleke.
Reči se smejo ogledati 14. junija 1919 ob 9. uri naprej pri dražbi.
Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek VIII.,
dne 3. junija 1919.

Naznanilo.
Naznani se, da se pri Legatu v Lesceh (nasproti kolektorja) zopet oddajajo čedno opremljene sobe z dobro hrano po zmernih cenah za letovščarje. — Vprašati je pri lastniku
J. Legat, Lesce, Gorenjsko.
Slivovko, rum,
pristni brinjevec, konjak, stearinske sveče v zavijkih, silvna in jabolčna marmelada, jedilno olje, poper itd.
nadva po najnižjih dnevni cenah iz najnovega takojšnjega skladišta.
Samo na debelo.
Gregorc & Verlić,
Ljubljana, Gleda na Radečkovo ulico št. 3.

pisalni stroj
sistem „Monarch“, Naslov pove: I. Jugoslovanski inštitut in informacijski zavod Beograd & Beograd. 5898

Proda se:
skoro nov fotografski aparat „Kontessa-Kamera“ 9x12 in vse zraven spadajoče potrebščine; ravno tam tudi nemške znanstvene, poučne, zabavne in stenografske knjige, 8 letnikov v snopičih in vezanih. — Naslov pove uprav. Sl. Naroda. 5909

Sveža jajca
nudi po 65 vinarjev komad :-: 5890

Ed. Suppanz,
Pristova, Slov. Stajer.

Proda se lep
grad
s 15 orali lepega od sosedstva ločene parka in travnikov blizu Ljubljane Lepi notranji postorji. Interesanti naj se oglase pod „lepe letovšče 5889“ na uprav. Slov. Nar. 5889

St. 56. Lasestrižnik
Komad 28— in 34-65 K. Zahtevajte vojni cenik z vođ nopo 1000 alih kamal brezplačno. 349

E. Luna, Maribor št. 74.

Mlekarske stroje
ali celo uredbo za mlekarno
na ročni ali parni pogon
kupi 5879

Richterovo mliječarstvo,
Zagreb, Thakidova ulica 1.

Slovenske narodne pesmi
za otroke in petje.
Priredil in izdal podpisani. Zvezek V in VI sta izšla v drugi izdaji. Vsi zvezki, katere imam sedaj v zalogi, so izšli med vojno, torej v času draginje. Zato tudi ne morem drugače dalje, kakor da cene zvezkov nekoliko zvišam. Cena za vsaki zvezek je 6 K. „Grajski odmevi“ pa so še po 4 K. Posameznih zvezkov s povzetjem ne pošiljam.
Najhitreje in najceneje dobi zvezek kdor pošlje denar naprej. 5887
Priporočam se
Ivan Kiferlo,
Ljubljana, Krojaška ulica št. 6.

Domačka zavarovalna družba in banjska živ. in rentna zavarovalnica ustanovita v Ljubljani
generalno zastopstvo
za Kranjsko.
V svrhu inkasa ter razširjenja precejšnje množine strank zavarovalne stroke proti ognju, vlom, ubitju zračnih šip glede jamstvene obveznosti, nezgod in življenjskega zavarovanja se išče primerna jamstvena zmožna osebnost ali firma. Cenjeni dopis na:
Wiener Versicherungs-Gesellschaft
Graz, Radetzkystrasse 10.

Izurjen knjigotržec
z velično prakso
se išče kot prva moč.
Znanje slovenščine ali srbohrvaščine je neobhodno potrebno. Ponudbe s prepisi spriceval po možnosti s sliko ter zahteve plače naj se pošlje na knjigarno
Goričar & Leskovšek
v Celju.
Istotam se sprejme tudi prodajalca, ki je že služboval v knjigarni.